

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ - JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Contra alcoolului

Pe marginea unei intervenții a Sfântului Sinod

Sesizat de marea primejdie ce-o constituie pentru neam și țară alcoolismul, Sf. Sinod al bisericii ortodoxe dela noi a pornit în timpul din urmă o mișcare serioasă pentru combaterea lui, cercând să prindă în această acțiune și ajutorul guvernului. Intemeiat pe date statistice, i-a arătat anume că situația, în care ne găsim sub acest raport, este deosebit de înșurubată și i-a cerut ca în timpul cel mai apropiat să facă o lege pentru împușinarea numărului cărciumilor dela orașe și sate, și să sprijinească efectiv, prin autoritățile sale, acțiunea cercurilor bisericești, îndrumate să susțină cu toată puterea lupta împotriva acestui flagel.

Înregistrăm cu bucurie această mișcare în adevăr necesară și știind că din partea bisericii noastre încă s'au făcut, nu odată, demersuri în această direcție, ne place să credem că lupta ce se poartă, dusă cu puteri unite, tot va aduce, în cele din urmă, măcar o ușurare simțitoare a efectelor dezastruoase pe cari le produce alcoolismul.

Câteva date ne pot lămurii definitiv asupra acestui rău. După statistica anului 1928 avem în țară 245 fabrici de spirt, cari au dat celor peste 58,000 de cărciumi alcool în valoare de aproape patru miliarde Lei. Și dacă aceste cifre pot să impresioneze, apoi este direct înspăimântător, că în anul 1926 — și datele sunt absolut exacte — s'a cheltuit pentru beuturi nu mai puțin decât 16 miliarde Lei, ceace înscamnă 40 la sută din bugetul țării și 50 la sută din exportul pe care îl face. Astfel apoi nu e mirare, dacă statistica de pe alte terenuri ne spune, că dintre tinerii chemați la recrutare aproape un sfert sunt respinși din cauza urmărilor alcoolismului și că dintre bolnavii internați în spitale mai mult decât 40 la sută au ajuns acolo pentru boale provenite din abuzul cu beuturile spirituoase. Peste jumătate din cei alcoolici devin tuberculoși și astfel se înțelege foarte ușor, că 30% dintre cei atacați de această boală sunt recrutați dintre cei care au îndrăgit alcoolul. Aproape 50 la sută dintre copiii alcoolizilor mor în pruncie, iar dintre cei rămași vre-o 4 1/2 la sută sunt epileptici, ori idioși.

În fața acestor date, este în adevăr o datorie elementară a tuturor să nu stăm cu mâinile în sân, ci să lucrăm din răspuneri pentru ca răul să poată fi stavilit. Lupta ce se dă de pe amvoanele bisericilor, și care se poartă, sporadic, prin presă, ori prin conferințe și indemnuri făcute la fața locului, are de sigur o importanță deosebită, iar reuniunile de temperanță, ori direct antialcoolice, au dat rezultatele cele mai bune. Dar răul este atât de mare, încât, fără o intervenție a statului, situația nu poate fi decât foarte puțin îndreptată.

Ne alăturăm deci și noi cu tot dinadinsul la dorințele exprimate de Sf. Sinod și cerem stăruitor ca guvernul să intervină în cauză cât mai curând, până încă nu e târziu.

O chestie importantă

În legătură cu regulamentul în pregătire pentru aplicarea
nouvei legi a cultelor

de DR. ALEXANDRU RUSU

Deși promulgată încă la 22 Aprilie 1928, noua lege a cultelor nu are încă regulamentul, prevăzut în articolul ei penultim, prin care să se desvolte și lămurească în amănunte dispozițiile acestei legi. Singur în ce privește cei câțiva articoli referitori la treceri și la religionea copiilor, s'au dat până acum instrucții și lămuriri, rămânând ca restul — desigur mai puțin urgent — să fie desvolat și explicat abia de acum înainte.

Comunicatul, ce s'a dat despre ultima conferință a episcopilor noștri, arată, că guvernul a ținut să aibă în această chestiune și părerea bisericii noastre și suntem siguri, că în răspunsul ce i-se va fi dat, punctul de vedere al acestei biserici și desideratele ei asupra interpretării corecte a atâtor momente, nu destul de lămurite, va contribui în mare măsură la o cât mai bună redactare a regulamentului în pregătire. Socotim totuși, că nu facem lucru neofositor, dacă ne oprim și noi asupra unui punct, care, după părerea noastră, este cel mai important din tot ce se va fi cerut din partea arhierilor bisericii noastre.

E vorba de articolul 21 al legii, care înșirând „cultele istorice”, existente în statul român în afară de „biserica ortodoxă, a cărei organizare este stabilită prin lege specială”, începe sub litera a) cu „cultul român gr.-catolic (unit)”, pentruca sub un punct deosebit b) să înregistreze: „cultul catolic (de rit latin, greco-rutean și armean)”. Sub celelalte puncte c—h urmează apoi restul „cultelor istorice” din țară: „cultul reformat (calvin); cultul evanghelic-luteran; cultul unitarian; cultul armeanogregorian; cultul mozaic (cu diferitele sale rituri); și cultul mohamedan.

Am făcut înadins această expunere completă a articolului 21 din lege, înșirând toate cultele enumerate înrânsul, spre a învedera, că divizarea prinsă în primele două puncte (a și b) este de natură de-a face din cultul nostru „român gr.-catolic (unit)” un cult cu totul deosebit de „cultul catolic (de rit latin, greco-rutean și armean)” de sub punctul b). Neajunsul acesta nu are numai o importanță de ordin principal dogmatic și canonic, ci — și momentan aceasta ne interesează în primul rând — și de ordin practic, întrucât această redactare a articolului 21 al legii permite trecerea unui român gr.-catolic (unit) la cultul catolic de oricare din cele 3 rituri, înșirate sub b), în aceeași măsură și după aceleași norme, ca și credincioșilor oricărui alt cult însemnat în acest articol. Un credincios al bisericii noastre române unite poate deci trece la organizația de alt rit a ace-

luiaș cult catolic — căci aceasta e realitatea! —, întru toate la fel cu o eventuală trecere a lui la cultul (legea îi spune consecvent „bisericească”) ortodox, ori chiar mohamedan. Or, lucrul acesta, privit prin prizma situației bisericii noastre din părțile Săcuimei — unde parohiile noastre sunt de cele mai multeori într'o stare de plâns, cu credincioși cari nu mai cunosc limba părinților și cari numai cu greu au putut fi ținuți și până acum (prin aplicarea riguroasă a canoanelor cari reglementează schimbarea de rit) la sânul acestei biserici —, poate să ne fie deosebit de catastrofal. După cât știm, mitropolia noastră a și fost deja avertizată despre primejdia ce-o amenință din partea aceasta și cine cunoaște, cât de puțin, stările bisericești din părțile Săcuimei, va trebui să admită că aceste avertizări nu cuprind decât cel mai curat adevăr și că sunt pe deplin întemeiate.

Dar statul român, care trebuie să vadă, că pierzându-se acești credincioși pentru biserica noastră, ei se pierd definitiv și pentru neam și că această chestiune are, deci, și o deosebită importanță națională, nu poate rămâne indiferent față de primejdia ce rezidă înrânsa. Divizarea nenorocită din art. 21 a cultului catolic, unic și indivizibil, divizare întemeiată, evident, pe un text nu mai puțin norocos formulat al Constituției înseși, nu poate avea căderea și puterea de a schimba o realitate istorică, aceea a celei mai depline unități dogmatice și (în punctele cardinale) canonice, care este și va fi între deosebitele rituri ale aceluiaș cult catolic, așezământul de origină divină, din care nime nu poate schimba o iotă, și care are în frunte pe Sf. Părinte al Romei. Insași legea cultelor cunoaște de altfel această realitate, când, în dispozițiile ce cuprinde, la art. 7, despre posibilitatea unui acord special (concordatul) dintre stat și cultul catolic, nu face nici o deosebire între diversele rituri ale acestui cult și nu are nici un cuvânt, care ar putea fi interpretat în sensul stilizării cuprinse în art. 21. Ba, ne simțim în drept a spune, că subliniind el „principiile dogmatice și iuridico-canonice”, cari singure îndreptățesc „relațiunile de dependență a unui cult din țară cu vre-o autoritate sau organizație bisericească din străinătate”, face însuși cea mai deplină dovadă, că nici diversitatea de rit, nici calitatea de biserica „națională” ce s'a dat bisericii noastre române unite, nu poate crea o adevărată diversitate de cult acolo, unde „principiile dogmatice și iuridico-canonice” prezintă o unitate indivizibilă.

Regulamentul de aplicare a legii cultelor va trebui să spună, deci, în legătură cu articolul 21 — în a cărui intențiune nu intră decât simpla înregistrare a „cultelor istorice“ existente în țară —, că raportul dintre cultele înșirate sub punctele a) și b) nu poate fi înțeles și îndrumat decât în spiritul articolului 7, care singur acoperă realitatea și adevărul.

După părerea celui ce scrie aceste șire, chestiunea este atât de importantă, încât, dacă ministerul cultelor ar crede — evident greșit —, că art. 21 nu-i permite această precizare în regulament, biserica noastră va trebui să ceară, fără nici o amânare, o modificare în sensul arătat a acestui articol al legii.

Dar să sperăm, că nu va fi nevoie de aceasta și că regulamentul ce se pregătește va ști să elimine primejdia națională ce comportă această chestiune.

A murit și Cardinalul Gasquet. Abia la câteva zile după ultimul deces cardinalișu (E. Lucidi), în 5 Aprilie c. s'a stins, tot la Roma, și Cardinalul *Aidano Gasquet*, bibliotecarul și arhivarul sacrei Curii romane.

Născut în Londra, la 5 Octombrie 1846, Gasquet și-a făcut studiile secundare la școlile din Downside ale ordiiu călugăresc al Benedictinilor, care l-a atras atât de mult, încât la vârsta de 23 ani a făcut și el profesiunea solemnă de călugăr benedictin. Dedicat în chip special studiilor istorice, tânărul Gasquet a ajuns foarte curând profesor de istorie bisericească la Colegiul sf. Gregoriu din Londra, la care, încă în 1878, la vârstă de abia 32 ani, a fost ales superior al provinciei engleze a ordiiu său. În această calitate, schimbată mai apoi (la 1900) cu cea de general al ordiiu benedictin din toată lumea, a lucrat foarte mult pentru prestigiul și progresul acestuia și a întregii biserici.

Opera sa științifică privește în deosebi schisma anglicană, asupra căreia a publicat lucrări cu adevărat epocale. Părerile lui în chestiunea atât de mult agitată, la timpul său, a hirotonirilor anglicane, s'a impus în cele din urmă pe întreaga linie, provocând cunoscuta decisiune a Papei Leo al XIII-lea, prin

care aceste hirotoniri au fost declarate invalide. Pentru meritele sale de această natură, Papa Pius al X-lea l-a chemat în fruntea Comisiunii pontificii pentru revizuirea *Vulgatei*, iar în Consistorul secret din 25 Maiu 1914 l-a ridicat la rangul de Cardinal diacon, asemănându-i titlul San Giorgio în Velabro, care e vorba să se cedeze acum pentru Colegiul din Roma al bisericii noastre. În 1924 Cardinalul Gasquet a trecut în șirul Cardinalilor preoți, cu titlul Santa Maria in Portico, pe care l-a păstrat până la moarte. Papa Benedict al XV-lea l-a numit bibliotecar și arhivar al s. Curii romane. A mai făcut parte din diverse Congregații, între cari și aceea a Propagandei și a Bisericilor orientale, precum și din o serie de Comisiuni deosebit de importante, cum sunt cea pentru studiile biblice, cea istorică și cea pentru opera preservării credinței.

Prin moartea lui, numărul Cardinalilor în viață s'a redus la 58, dintre cari 26 Italiani, și 32 străini.

Mărunțiș politic. Lunia trecută, când urma să se închidă sesiunea ordinară parlamentară, ea a fost prelungită din partea guvernului pe încă o lună, până la 15 Maiu.

— În 14 Aprilie c. au avut loc alegeri parțiale pentru parlament în 5 județe ale țării, două pentru Cameră și trei pentru Senat. Dintre acestea, două senaturi ale consiliilor, încă tot liberale, au fost obținute (la Roman și Vaslui) din partea partidului liberal (dd. G. Tătărescu și Al. Lspedatu), iar celalalt loc din Senat, al votului universal dela Arad, precum și cele două mandate de deputat (Vlașca și Cetatea Albă) au fost luate cu majorități zdrobitoare, de partidul național-țărănesc. Unul dintre acești deputați este d. Nichifor Crainic, înscris de curând și formal în partidul dela guvern.

— O altă izbândă însemnată a partidului dela putere este înscrierea între membri săi activi a dd. I. Petrovici și M. Manoilescu, foști miniștri și lideri ai partidului averescan, în plină descompunere. Caracteristic pentru această situație este și faptul, că d. V. Goldiș, candidatul acestui partid, n'a obținut la alegerile recente dela Arad — unde este acasă, „tare și mare“ —

decât un număr de 2780 față de cele aproape 30 mii voturi ale partidului național-țărănesc.

— Intre senzațiile politice ale săptămânii din urmă este a se înregistra și „șprengălirea“ Consiliului de administrație C. F. R. făcută de d. ministru V. Madgearu, ajuns interimar la comunicării, pe timpul de concediu al titularului (Alevra), care probabil va fi remaniat în cel din urmă.

„Orgoliul” Papilor

Câteva considerații nepretențioase pe marginea actualității

De câte ori vre-o peană ortodoxă pune pe hârtie cuvântul „Papă“, aproape tot de atâtea ori îl viră în ochii cititorilor cu „eufemizat“ și „epitet“ de „orgolios“. În mentalitatea ortodoxiei noastre aceste două noțiuni se întregesc reciproc: Papa este ceva în gradul superlativ de orgolios, iar orgoliul... este întruchiparea cea mai perfectă a Papei.

Chestiunea n'ar merita prea multă atenție dacă această mentalitate ar fi numai a pleiadei consumătorilor submediocri de cerneală, dela cari ne putem aștepta la orice titlu dăruit „afurisitului“ de Papă. Dar te miră faptul, că și personalități de vază și cu pretenții, cari au date dovezii, că știu să fie și obiectivi, se raliază sub drapelul papofobiei. Un atare specimen este și „preotul mare“ al „Cuvântului“, d. *Nae Ionescu*, care într'un număr recent al acestui ziar, s'a simțit îndemnat, ca păruiala internă din sinul ortodoxiei române pe tema calendarului să o pună în socoteala „orgoliului, de felul celui papistășesc“, al unor conducători ai treburilor ortodoxe. Tot ce este însă „papistășesc“, se reșfrânge, în ultima instanță, asupra celei ce întruchipează în cel mai înalt grad această noțiune, a Papei.

Episcopii Romei, oricari ar fi după vremuri, trec deci în ochii ortodoxiei noastre, drept ființele cele mai orgolioase. Și dacă ne gândim, că oare prin ce au meritat Papii acest titlu, nu găsim altă explicație în afară de ura ortodoxiei, care a creat din Papi o ființă permanentă a atacurilor sale. Dar istoria ne dovedește tocmai

Folța „Unirii“

Despre o carte

MARTINUS JUGIE: *Theologia dogmatica christianorum orientalium*, Tomus I Theologiae dogmaticae Graeco-Russorum origo, historia, fontes. Parisiis, 1926.

De Dr. Felician Bran

I

De câteori în literaturile străine s'a publicat ceva ce interesează și biserica noastră, „Unirea“ totdeauna a înregistrat, a amintit (după împrejurări, mai pe larg, ori mai pe scurt) lucrarea respectivă și a recomandat o cititorilor săi.

Așa a făcut — ca să vorbim numai despre un an — bunăoară în 1926, când în Nr. 1 și 6 a vorbit despre *Echos d'Orient*; Nr. 3 și 52: *L'Europa orientale*; Nr. 8: *Giorgio Hofmann, Athos e Roma*; Nr. 11 și 44: *De Oriente. Bibliographica. Orientalia Christiana*, vol. V. Nr. 14: I. *Hausherr, Saint Theodore Studite*; Nr. 46: *Theophilus Spacil, Doctrina theologiae Orientis de sacramento baptismi*. ș. a. Iar în Nr. 1 din anul 1927, publicând o notiță despre lucrarea amintită mai sus alui *M. Jugie*, scria următoarele: „Vasta erudiție a autorului, care știe să întregască rezultatele de până acum cu noi și bogate informații câștigate din cercetările proprii, și mai ales metoda irenică de care se folosește, evitând orice ascuțis-

poletic, fac din această operă un izvor indispensabil pentru oricine se va ocupa pe viitor, de chestiuni cari ating teologia creștinismului răsăritean, dar constituie, în aceeași vreme, și un mijloc din cele mai bune pentru apropierea acestor biserici de biserica Romei. De aceea suntem siguri, că întreg Orientul creștin va primi cu adevărată bucurie apariția acestei lucrări, despre care se va face încă multă vorbă, chiar și în biserica noastră“.

În preajma apariției tomului III (căci e vorba ca întâiu să apară acesta și numai mai târziu al II-lea), cred că e bine să facem cunoscut mai pe larg conținutul acestei prime părți a lucrării.

În introducere, autorul expune rațiunile cari l-au îndemnat să scrie acest op, dintre cari cea dintâiu e aceasta: „nempe quod și ad aliquid de quocumque argumento scribendum, plena scientiae maturitas expectanda esset, calamum vix unquam quis arriperet. Igitur, qui mensam copiosis epulis refertam apponere nequimus micis saltem offeremus; et qui viae latae et undique expeditae aperiendae impares omnino sumus, angustum callem forsitan prospere sternemus, praecipuasque itineris stationes indicabimus, quibus post nos doctiores nobis animum attendantem, viam scientiae regiam facilius delineabunt“ (pag. 7).

În pag. 8 vorbește despre oportunitatea lucrării; pe paginile 9—11 despre natura și scopul lucrării; pe pag. 11—13 despre înain-

tașii săi și în pag. 13—14 despre împărțirea opului. Pe urmă premite 2 chestiuni.

Prima chestiune (pag. 15—20) tratează despre denumirile comune, cu cari e obiceiul a numi bisericele separate ale Orientului și pe credincioșii lor, dând rațiunea, definițiunea și speciile schismei, erezului, a adăosului „disident“ și „separat“, și trăgând consecințele. Dintre acestea, prima încheie cu aceea că: „bisericele orientale noi le putem numi (simplaminte) *disidente* și *separate*, fără ca prin aceasta să tradăm adevărul, căci această procedură o recomandă cu exemplul lor chiar și Papii în epistolele lor apostolice, așa de ex: S. S. Papa Leon XIII în literele sale apostolice *Cum divini Pastoris*, dd. 25 Maiu 1898: „De erectione Archisodalitatis precum et piorum operum pro reditu Ecclesiarum *disidentium* ad catholicam unitatem sub patrocinio B. M. V. in coelum Assumptae in ecclesia Anastasij Byzantii“ (Leonis XIII Pontificis Maximi *Acta* t. XVIII pag. 49). O altă concluzie, la care se oprește autorul (pag. 23—24) este, că *credincioșii bisericilor orientale disidente, cari rădădesc în bună credință (bona fide), numai impropriu se chiamă schismatici și eretici*, căci numai material sunt schismatici. Fiindcă însă, pe deoparte nu încape îndoielă că între disidenți sunt mulți, chiar foarte mulți, de bună credință, ca născuți din părinți schismatici și eretici în ținuturi, unde încă de multe veacuri a intrat eroarea, iar de altă parte, fiindcă de cele mai

contrarul acestei „agrării“. Ea ne spune anume, cum Papa Gregoriu cel mare și sfânt a dat, în veacul al VI-lea, o lecție de umilință episcopului din Constantinopol (care voia să-și aroage drepturi, ce nu-i competeau), întovărășindu-și numele de expresia demnității sale: *Servus servorum Dei*, titlu pe care urmașii lui îl poartă până în ziua de azi. Ori este poate o notă de orgoliu, că, atât în timpurile mai vechi cât și în cele mai noi, state litigante au cerut neori părerea Papilor pentru aplanarea discordiilor dintre ele și aceștia au reușit să le împace? Iar dacă Enric al IV-lea a trebuit să bată drumul Canossei, impus de Papa Hildebrand, înseamnă numai, că el a ispășit acolo propria lui îngâmfare. Ori, ca să venim la timpuri mai nouă, a fost oare orgolios Leo al XIII-lea, care, ca șef alor 300 milioane de oameni, a dat lumii acele admirabile enciclice de ordin social, punând la locul potrivit toate clasele sociale? Sau, care rege ori patriarh ar putea fi mai puțin orgolios, de cum a fost Pius al X-lea, care, Papă fiind, așeza cu mâna proprie scaunul la îndemâna vizitatorului său, iar la sfârșit îl conducea până la ușă conversând încontinuu, și cerând rugăcuni pentru „umilul prizonier al Vaticanului“. Iar pe Benedict al XV-lea l-am văzut cu ochii mei, cum a aranjat un grup de seminarisți, pentru a putea fi prinși cu toții — împreună cu dânsul — de obiectivul unei mașini fotografice.

Am citit și ziare străine, dar parcă nicăiri nu se aruncă Papilor atât de adeseori titlul de orgolios, ca din partea românilor ortodocși. Și ca să se vadă, cum înțelege să le răspundă Papa, voi povesti următorul fapt:

În anul 1926 un student român ortodox din Roma, trăind în mizerie n'avea parale ca să vină acasă. S'a plâns preotului nostru unit, care se îngrijea de toți studenții fără deosebire de confesiune, dar care în primul moment nu știa cum să-i ajute. Deodată îi veni ideea: **Să mergem la Vatican!** Zis și făcut. Peste vre-o oră studentul nostru, ortodox, se îndrepta spre casa de bilete pentru România, cu 500 lire italiene în buzunar. Întrebați-l, dacă i-le-a mai cerut cineva! Știu, că n'a iscalit nici un cambiu, dar nici nu i-a cerut nimeni să treacă la catolicism!

de multe ori nu putem deosebi cu siguritate pe schismaticii și ereticii formali de cei materiali, **iubirea, împreună cu dreptatea**, ne sfătuiește a numi pe credincioșii bisericilor orientale separate cu acele cuvinte cari, prin sine, fac abstracție dela păcatul formal al schismei, ori erezului. O a treia concluziune, în sfârșit, este, că catolicii au să denote pe credincioșii bisericilor orientale eterodoxe **frați disidenți separați**, ori cu alte numiri, cari, în înțelesul lor **direct**, fac abstracție dela păcatul formal al schismei ori erezului. Pe pag. 21 se dă adevăratul înțeles al cuvintelor „eterodox“ și „ortodox“, urmând adnotări la aceste chestiuni (pag. 27—31).

A doua chestiune este **ținuta orientală disidenți față de biserică catolică**, formulând și aici o întreagă serie de concluzii din cele mai interesante. Așa este bunăoară, că bisericile disidente, ca societăți religioase, nici decum nu se pot considera ca membre, sau părți, ale bisericii adevărate întemeiate de Hristos, ca și cum biserică catolică sau universală ar fi conglomeratul, ori confederațiunea tuturor sectelor creștine (pag. 36—37).¹⁾ O altă concluzie este, că ereticii și schismaticii formali,²⁾

Or, dacă caritatea este întruchipată în purtătorul sceptrului lui Petru și numai în el; dacă mizeria nu are un patron mai desinteresat și mai devotat decât el — dovada, între altele, milioanele date pentru infometajii Rusiei pravoslavnice —, cum și-ar putea explica frații noștri ortodocși atributul nu prea creștinesc, menit să caracterizeze pe șeful catolicismului? Prin ce? Prin faptul că în biserică Romei el este domn absolut și toate se întâmplă după voia lui? Dare e natural să fie așa. Dacă numai singur este responsabil în fața lui Dumnezeu și oamenilor de mersul bisericii, e chestiune de echitate să răspundă numai de actele sale și nu de ale altora.

Dar, în afară de considerentele de ordin dogmatic, chiar și din punct de vedere practic este mai bine să fie așa. Ori doară bisericii ortodoxe române nu i-ar prinde bine acuma un Papă? Ce-ar fi, dacă și cele 300 și mai bine de milioane de creștini catolici s'ar răzoi unii cu alții, iar toți cu superioritatea bisericească, pe-o temă de paragraf disciplinar, cum se întâmplă chiar în zilele noastre în biserică ortodoxă română pe tema calendarului?! La Roma se urmează cuvântul: *Quod dixi, dixi*. Dar înainte de-a se ajunge aci, înainte de-a se legifera ceva, se procedează cu maximum de prudență și precauțiune. Promulgării îi premerge studii „unde-quate“ a chestiunii, așa, că nu rămâne nimănui nimic de reclamat ulterior. Astfel se evită „insurecțiile“ religioase, se elimină „scociorirea“ anatemei seculare din biblioteci și se explică de ce, în decursul atâtor veacuri, nu s'a putut știrbi necum infalibilitatea Pontifului, dar nici măcar aceea a instituțiilor omenești, de cari se folosește în săvârșirea misiunii sale.

Iar toate acestea numai pentru orgoliu nu militează. Ele dovedesc mai curând cu totul contrarul. Apologia Papilor — a spus o marele istoric al lor: Pastor — este cunoașterea perfectă a istoriei lor. Faptele celor mai de mult trebuiesc privite prin prizma timpurilor lor — este un criteriu elementar de istorie critică. Iar faptele celor din vremea noastră resistă și celei mai pretențioase critici ortodoxe.

Istoria Papilor este o carte deschisă pentru oricine: să poștească deci frații noștri orto-

existenți atât în Orient, cât și în Occident, de comun se consideră a fi înafară de biserică adevărată cu privire la ambele elemente ale ei. Aparțin totuși într'un chip oarecare foarte important atât sufletului cât și trupului bisericii adevărate, întrucât adecă rețin caracterul sacramental, prin care rămân separați de necredincioșii absoluți, și în virtutea căreia biserică catolică are asupra lor jurisdicțiune adevărată și pe ei îi ia câteodată ca instrument colectiv al darului (pag. 37—38). Un al treilea moment, la care se oprește autorul este, că disidenții orientali cari sunt bonafide în eroare, aparțin 1. perfect ori imperfect — dupăcum au credință cu iubire, ori numai credință informă — ca membri de sufletul bisericii adevărate; 2. în sens juridic și canonic se consideră înafară de trupul bisericii ca societate (pag. 38, vezi și pag. 23); 3. prin vot implicit aparțin și corpului social al bisericii; 4) pentru caracterul sacramental în mod imperfect aparțin atât sufletului cât și trupului bisericii, precum s'a fost declarat aceasta despre ereticii și schismaticii formali (pag. 38).

Urmează corolariile și adnotările la a 2-a chestiune (pag. 39—44), iar după acestea se dau prologomenele la teologia dogmatică greco-rusească (pag. 45—46).

docși s'o citească și să înceteze de a mai arunca în vânt acuze, proprii celor ce refuză a recunoaște calitățile bune ale adversarului.

Dr. Iuliu Rațiu.

Radiofonia la sate. Ministerul de interne a adresat de curând către toți prefecții o circulară, prin care îi invită să ia măsurile convenite pentruca până în toamnă, când noul post radiofonic dela Otopeni va putea fi pus în funcțiune, măcar în jumătate din comunele țării să se instaleze posturi de recepțiune, menite a lega inima țării de lumea satelor și orașelor noastre din provincie.

Aceste aparate de recepțiune — cari pot fi instalate, după puteri, cu suma dela 5—50 mii Lei —, vor fi provăzute cu câte un vorbitor (*haut-parleur*) puternic, aducându-se prin el la cunoștința locuitorilor comunicările și ordinele de interes general ale ministerelor și altor autorități regnicolare, apoi știri meteorologice pentru orientarea la lucrul câmpului, sfaturi agricole, știri de presă, iar Duminică și în serbători conferențe religioase și culturale, muzică și c'un cuvânt tot ce se va găsi că e bine și folositor să fie transmis prin marele post de emisiune acum în construcție.

Pe cât de modernă, pe atât și de folositoare, realizarea cuminte a acestei idei va constitui un mare pas de progres al țării noastre, „ținută până acum — cum o spune circulara dlui ministru Dr. Al. Vaida Voevod — pe nedrept departe de binefacerile veacului“.

Știri mărunte

Personale. P. Veneratul Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe pâr. *Ioan Racofian* paroh la Cașva, pe pâr. *Maxim Sârbu* paroh la Apalină, pe pâr. *Victor Nicoară* paroh la Beica de sus, iar pe pâr. *Ioan Moldovan* adm. parohial la Jucul de mijloc.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. *Augustin Budu* paroh la Codor, pe pâr. *Emil Hales* administrator local la Băbdiu, pe pâr. *Gavril Marțian* adm. local la Gârboul Dejului, iar pe pâr. *Vasile Bertalan* adm. local la Viile Apii.

Concurs. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 30 Aprilie c. concurs la parohia *Bănișor* (prot. Crasna).

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu termenul de 30 Aprilie c. concurs la parohiile *Veștem* (prot. Sibiiu), *Călacea* (prot. Dârgea) și *Popteleac* (acelaș protopopiat).

Fundație Ion I. C. Brătianu. Dna Eliza I. C. Brătianu, văduva fostului premier, a întemeiat de curând o frumoasă fundațiune, menită a purta numele Ion I. C. Brătianu, prin care dăruiește țării — după moartea sa — casa pe care o locuiește, precum și clădirile înconjurătoare, pentruca în ele să se așeze și să se administreze vechea, marea și frumoasa bibliotecă a Brătienilor dela Florica. Este un gest din cele mai nobile, care onorează în chip deosebit pe această odraslă coboritoare din neamul domnesc al Știrbeyilor, despre care d. N. Iorga spune că este „una din marile energii, prea mult împiedecate de a folosi, ale țării noastre“.

Burse de studii pentru ziariști. Direcția presei din ministerul de externe a înființat de curând 3 burse de câte 75,000 Lei pentru ziariștii români, cari ar dori să se documenteze la fața locului asupra vieții politice, economice și culturale a Jugoslaviei, Cehoslovaciei și Poloniei. Beneficiarii acestor burse vor avea să stea câte o lună și jumătate în două din aceste 3 țări, având a trimite în timpul stagiului cel puțin o corespondență pe săptămână ziarului din redacția căruia fac parte, sau oricărui ziar ales

¹⁾ Cf. Epistola enciclică a Preafericit Părintelui nostru *Papa Piu XI — Despre adevărata unire religioasă* în „*Unirea*“ XXXVIII, 1928. Nrii 3. și 7.; *Păstorul sufletesc*, X. 1928. pag. 161—172.

²⁾ Cf. *Vasile Suciu*, Teologia dogmatică fundamentală, vol. II, Blaj, 1907., pag. 92, 95; *Alexandru Nicolescu*, Teologia morală, vol. I, Blaj, 1918., pag. 185., 403.

de ei, iar la terminarea stagiului având să transmită comitetului acestor burse o dare de seamă asupra activității și observațiilor lor. Cererile sunt a se adresa până la 5 Maiu c. direcției presei din Ministerul de externe. Bursele se vor achita în rate lunare de câte 25,000 Lei.

Numire. Păr. canonic Ștefan Roșianu a fost numit, din partea Ministerului muncii și cooperăției, membru în Consiliul general al Cooperăției, până la alegerea reprezentanților mișcării cooperative de către delegații Uniunilor de cooperative.

O conferență româno-iugoslavă. De câteva săptămâni se urmează la Belgradul Sârbiei o conferență din cele mai importante, menită a soluționa o întreagă serie de probleme privind România și Iugoslavia. Lucrările meritice ale acestei conferențe se fac în diferite subcomisiuni (socială, economică, administrativă, bisericească-școlară, hidrotehnică etc.), compuse de ambele părți din specialiștii cei mai de seamă și prezidată, pe rând, de reprezentanții celor două țări. În subcomisiunea pentru chestiile bisericești-școlare, care interesează mai de aproape și biserica noastră, lucrează și Preasfințitul arhieru Ioan Boroș dela Lugoj, delegat acolo din partea ultimei conferențe episcopicești. Tot în această conferență se va căuta și aplanarea litigiilor pricinuite de trasarea fruntărilor cu Iugoslavia.

Locale. Marți, la Sf. Gheorghe, va predica în catedrală păr. *Gheorghe Faina*, profesor la liceul de fete, iar Dumineca viitoare, a Samarincii, păr. *Teodor Megieșan*, profesor la școala normală de băieți.

— **Măine, Duminecă,** după amiază, pe la orele 14 se va face pe istorica balustradă a catedralei o mare sfîntire de steaguri ale «cohortelor de voinici» (tineri între 18—30 ani), pentru cari se aranjează apoi o serbare națională pe Câmpia libertății. E vorba, că Blajul să aibă ca mâine peste o mie de atari «voinici», afirmative un fel de fascie română, pentru serbarea cărora poate se vor deplasa la Blaj și o seamă de miniștri, eventual chiar în frunte cu d. prim-ministru, Iuliu Maniu.

— Profesorii de muzică H. Heltmann, C. Cherebețiu și L. Mureșianu, ajutați și de corul teologilor, au dat Dumineca trecută o nouă serată muzicală, la care a participat un public numeros și ales. Venitul seratei s'a destinat pentru un portret în ulei a celui ce a fost maestrul Iacob Mureșianu, patronul culturii muzicale a Blajului nostru.

— Azi Sâmbătă, la 8:30 dimineață s'a instalat, din partea prefectului județan, d. Dr. Zaharia Boilă, noua comisiune interimară a orașului nostru, compusă din dd. Dr. Gh. Borșan, președinte, I. Moldovan prof. Dr. C. Saciu, prof. și T. Rusu, industriaș. Alegerea noului consiliu comunal s'a fixat pe ziua de 16 Iunie c.

Contra cerșitoriei „oficiale”. E vorba de o nouă circulară a ministerului de interne, care, demascând cerșitoria publică și oarecum «oficială», pe care oameni fără nici o profesie avuabilă o făceau — nu odată chiar cu ajutorul administrației —, împănând țara cu fel de fel de tablouri, hărți ș. a. a luat măsuri ca această rușine să înceteze. Administrația a fost anume invitată, să nu mai dea nici un ajutor acestor samsari, favoriți ai regimurilor trecute, cari exploatau cu nerușinare populația mai neorientată și chiar anume officii și autorități din provincie.

Chestii de timbre poștale. Incepând dela 1 Iulie c. se retrag din circulație toate timbrele poștale cu efigia regelui Ferdinand până la valoarea de 10 Lei bucata. Se retrag de asemenea cărțile și mandatele poștale încrustate cu timbrele amintite. Până la această dată, ele trebuiesc deci ori utilizate, ori preschimbate.

— Cu prilejul marilor serbări ale unirii se va pune în circulație o serie de timbre jubiliare de toate valorile. Pentru pregătirea lor poșta a angajat pe pictorul Basarab, specialist în această materie.

† **Păr. Traian Raicu**, paroh în Ocna Sibiiului (arhidieceză), s'a stins la 10 Aprilie c. în anul 44 al vieții și 13 al preoției sale cinstitute — Fie-i partea cu dreptii!

† **Rafila Covrig n. Borșan**, soția preotului nostru din Râpa de sus (arhidieceză), s'a stins la 9 Aprilie c. în anul 54 al vieții și 35 al fericitei sale căsătorii. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii”

P. Oluj. Programul publicat și de noi asupra serbărilor unirii n'a fost, cum se lămurește acum, un program oficial și așa se explica, cum de bisericii noastre nu i-se rezervase în el nici un rol. Noul program, care se va cunoaște zilele acestea, va fi binisor mai redus, dându-se în el totuși și bisericii noastre rolul ce îi compete pe sfântă dreptate.

„Națiunea dominantă”. București. Cu toată ieșirea Dvoastră de a ne face «călugări mincinoși», Vă mulțumim, iată, pentru informațiile ce ne dați apropos de chestia concordatului și ne bucurăm din inimă că lucrul va merge atât de neted, cum nici n'am crezut-o. Să ne permiteți totuși o mică rectificare: Vorbele «s'a isprăvit» le-a spus însuși Mântuitorul, iar nu ceice l-au restignit și astfel, dacă va fi să putem spune și noi acelaș cuvânt după ratificarea concordatului, s'ar părea că «cioclii neamului nostru», n'am mai fi noi, ci ceice — în frunte cu Dvoastră — Vă ascuțiți, cum se pare, armele pentru a putea restigni concordatul. — În locul al doilea, dați-ne voie, ca apropos de chestia depopulării elementului românesc din Banat, să Vă lăstăim că în părțile acelea biserica noastră este într'un fel de diasporă, neavând poate nici 10 la sută din elementul românesc, astfel încât este cel puțin neserios a spune că populația românească a Banatului scade și e pe cale a se prăpădi pentru motivul, că noi n'am înțeles să devenim «mai buni» Români, prin îmbrățișarea ortodoxiei «dominante» a Dvoastre.

M. Ticu și N. Gogau. Neînțelegând să sprijinim o mișcare pornită fără asentimentul prealabil al autorității bisericești, fără ajutorul căreia și astfel nu s'ar putea atinge ținta dorită, Vă rugăm să Vă îndreptați întâiu către P. Ven. Consistor, unde — dupăcum ni-s'a spus — n'a intrat până acum nici o cerere în chestiunea de care ne scrieți. Și apoi mai este un lucru. Noi credem anume, că chestiunea nu se pune bine, întrucât nu se cere o sporire a retribuțiilor insuficiente — ceea ce, dacă se adevărește, nu poate să aibă decât aprobarea tuturor —, ci se reclamă o egalare în salariu cu o categorie având calificăție superioară, ceea ce poate să întâmpine și anume desaprobari.

B. Nușeni. Fiind cât mai departe chiar și de gândul de a Vă face vre-o vupărare, Vă rugăm să credeți, că șirele ce V-am adresat cu alt prilej nu cuprind nici un cuvânt, care ar îndreptăți pe cineva să Vă creadă «bolșevic». Mai credem deci, că ceice s'au sesizat de șirele noastre au vrut mai mult să glumească, fiindcă celce se alarmează de un lucru nu este numai decât «alarmist» și mai ales nu poate fi socotit drept ceea ce ne scrieți Dvoastră. Să spunem deci cu toții, uitând orice supărare: Hristos în mijlocul nostru!

Dr. B. Gherla. Am primit 600 Lei, din care sumă 400 Lei s'au contat în abonamentul Păr. Bungărean din Trenton New Jersey, Nord America.

Dr. R. Geoagiu. Chităm primirea sumei de Lei 400, abonament pe 1928 și 1929. — Multă sănătate!

Cercul catolic. Oradea. Confirmăm primirea abonamentului pe anul 1929.

O. Miercurea-Niraj. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Dr. Gh. Oradea. Chităm primirea abonamentului pe 1929.

B. Corneni. Am primit 200 Lei, abonament pe 1928.

P. Ganciu. Chităm primirea abonamentului pe 1928.

De închiriat în Blaj

cu 1 Iulie 1929

**un local (mare)
pentru prăvălie
mai având 2 camere, bucătărie
și pivniță**

Reflectanții se vor adresa la Banca
„PATRIA” S. A Blaj

2-2

Tipografia Seminarului Teologic greco-catolic — Blaj

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune ștofe.

Prapori de mătase din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potir, cădelnițe, picside, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 5 ani și se află în depozit dela 10—500 kg. Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr 6

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 20-7

Antoniou Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

și orice altă pictură
pentru biserici românești

□ Atelier fondat în 1903 □

BLAJ, județul Târnava-mică